

XXIII. Naisten Työtupa.

Naisten työtuvan toimintakertomus v:lta 1935 oli seuraavan sisältöinen:

Johtokunta. Naisten työtuvan johtokuntaan kuuluivat kaupunginhallituksen valitsemat entiset jäsenet pankinjohtaja E. Hj. Rydman puheenjohtajana, toimistonjohtaja J. E. Janatuinen varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä posliiniteknikko A. G. Nyman, rouva M. Olki ja tarkastaja M. Sillanpää. Sihteerinä toimi naisten työtuvan toimitusjohtaja P. E. Kiljunen.

Kertomusvuonna johtokunta piti 11 kokousta, joissa käsiteltiin 67 asiaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 88. Käsitellyt asiat koskivat työtuvan toiminnassa esiintyneitä käytännöllisiä kysymyksiä, kuten aloitteiden ja esitysten tekoa kaupunginhallitukselle naistyöttömyyden lieventämistä tarkoittavista varatoista, kaupunginhallituksen päätösten toimeenpanoa, töiden suunnittelua y. m.

Toimihenkilöt. Työtuvan toimitusjohtajana toimi P. E. Kiljunen, kirjant pitäjänä neiti S. Järvinen sekä kassanhoitajana ja kanslistina neiti K. Virtanen.

Työtuvan johtajattarena toimi neiti I. Allén apulaisinaan räätälimestari F. O. Korhonen ja käsityönopettajat F. Kajava, M. Gartz ja K. Holmström. Ammattikurssien johtajattarena ja opettajana oli käsityönopettaja H. Kukkonen. Työtuvan alaosastoilla olivat työnjohtajina neiti A. Kautonen sekä rouvat A. Rönholm ja H. Kukkonen.

Yleiskatsaus työttömyystilanteeseen. Edelliseen vuoteen verraten väheni työttömyys kertomusvuonna sekä miesten että naisten keskuudessa, ja jos nykyistä tilannetta verrataan pulavuosien aikaiseen työttömyyteen, niin on työttömien naisten lukumäärä Helsingissä alentunut n. $\frac{1}{3}$:aan.

Työnvälitystoimistoon ilmoittautuneiden työttömien naisten lukumäärä oli kertomusvuonna kunkin kuukauden lopussa seuraava:

K u u k a u s i.	Työnvälitystoimiston kortistoon merkityjä naisia.	Niistä työttömyyslautakunnan työttömyyskortistoon ¹⁾ merkittyjä naisia.		
		Ilman työtä olevia.	Varatoissa olevia.	Yhteensä.
Tammikuu	1,421	833	332	1,165
Helmikuu	1,201	664	350	1,014
Maaliskuu	1,164	676	313	989
Huhtikuu	1,021	517	302	819
Toukokuu	721	586	105	691
Kesäkuu	660	64	84	148
Heinäkuu	557	15	—	15
Elokuu	524	25	84	109
Syyskuu	570	46	82	128
Lokakuu	765	119	86	205
Marraskuu	893	132	183	315
Joulukuu	605	123	183	306

¹⁾ Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön antamien ohjeiden mukaisesti järjestetty kortisto.

V. 1935 ja 1934 työnvälitystoimistossa laaditut työttömyysnumerot eivät ole täysin verrannollisia keskenään johtuen numeroiden erilaisesta rekisteröimistavasta, mutta niiden perusteella voidaan kuitenkin todeta että työttömien naisten lukumäärä oli v:n 1935 alkupuolella suunnilleen vain $\frac{2}{3}$ edellisen vuoden vastaavasta määrästä, mutta huhtikuusta vuoden loppuun saakka erotus oli verrattain pieni. Sen sijaan valtion työttömyyskortistoon v. 1935 merkittyjen työttömien naisten lukumäärä ei ollut puoltakaan edellisen vuoden lukumäärästä, syystä, että valtio asetti entistään ankarammat ehdot osallistuessaan varatöiden järjestelyyn; työnvälitystoimistossa oli siten työnhakijoina paljon sellaisia henkilöitä, joita ei hyväksytty valtion kortistoon.

Työtupa oli kertomusvuonna toiminnassa koko vuoden lukuunottamatta aikaa heinäkuun 8 p:stä elokuun 9 p:ään.

Työntekijät. Työtuvassa työskennelleiden lukumäärä kunkin kuukauden alussa sekä heidän yhteenlaskettu työtuntimääränsä kunakin kuukautena näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Työn- tekijöitä.	Työ- tunteja.		Työn- tekijöitä.	Työ- tunteja.
Tammikuu	113	21,832.5	Heinäkuu	111	6,580.0
Helmikuu	113	19,197.5	Elokuu ¹⁾	106	13,713.5
Maaliskuu	109	18,087.5	Syyskuu	107	18,355.0
Huhtikuu	112	16,749.0	Lokakuu	109	18,893.0
Toukokuu	110	21,874.0	Marraskuu	110	23,820.0
Kesäkuu	112	17,725.5	Joulukuu	110	20,232.5

Työtuntien yhteenlaskettu lukumäärä 217,060 jakautui työn laadun mukaan vuosineljänneksittäin seuraavasti:

Vuosineljännes.	Varsinaisissa töissä.	Urakkatöissä.	Erikoistöissä.	Kaikkiaan.
I	20,934.0	33,551.5	4,632.0	59,117.5
II	19,967.5	31,957.0	4,424.0	56,348.5
III	14,566.5	21,326.5	2,755.5	38,648.5
IV	23,184.0	35,594.5	4,167.0	62,945.5
Koko vuosi	78,652.0	122,429.5	15,978.5	217,060.0

Vuoden kuluessa erosi työtuvasta 23 työntekijää. Nuoremmat eronneista saivat työtä muualta, muutamat erosivat vanhuuden takia. Uusia työntekijöitä otettiin 33.

Tapaturmia sattui työtuvassa 2, molemmat lievää laatua.

Kesäloma oli, kuten jo mainittiin, heinäkuun 8 p:n ja elokuun 9 p:n välisenä aikana; kesäloman alkaessa maksettiin työntekijöille lain edellyttämä joko 4:n tai 7:n päivän kesälomapalkka. Kaikkiaan maksettiin työntekijöille kesälomapalkkoja 19,677:75 markkaa.

Työpalkat. Kertomusvuonna maksettiin työpalkkoja kaikkiaan 840,330:50 markkaa, lukuunottamatta kesälomapalkkoja; vastaava määrä v. 1934 oli 721,064:05 markkaa.

¹⁾ Työntekijäin lukumäärä elok. 9 p:nä, jolloin aloitettiin työt kesäloman jälkeen.

Työpalkkojen jakautuminen työn laadun mukaan näkyy seuraavasta taulukosta:

Vuosi- neljännes.	Työtuvassa suoritetuista						Työntekijäin kotonaan suorittamista töistä maksettuja urakkapalkkoja.	Maksettuja työpalkkoja kaikkiaan.					
	varsinaisista töistä maksettuja				erikoistöistä maksett.								
	tuntipalkkoja		urakkapalkkoja		tuntipalkkoja								
	kaikkiaan	keskim. tunn.	kaikkiaan	keskim. tunn.	kaikkiaan	keskim. tunn.							
Markkaa ja penniä.													
I	64,519	55	3 08	120,057	35	3 58	22,258	60	4 81	8,943	80	215,779	30
II	61,750	90	3 09	129,406	55	4 05	22,452	90	5 08	8,570	30	222,180	65
III	44,920	30	3 08	89,076	75	4 18	12,165	10	4 41	6,309	40	152,471	55
VI	71,519	05	3 08	151,549	35	4 26	19,409	90	4 66	7,420	70	249,899	—
Koko vuosi	242,709	80	3 09	490,090	—	4 —	76,286	50	4 77	31,244	20	840,330	50

Tilausten hankinta ja tuotteiden myynti. Suurimman tuloryhmän muodostivat edelleen kunnallisilta laitoksilta saadut tilaukset sekä yksityisten henkilöiden ja liikkeiden tekemät ostot. Lähinnä edellisiä oli myyntiaitan ja hallimyyvälän kautta tapahtuva tuotteiden myynti. Valtion sotilashankinnoita suoritettiin vielä alkupuolella vuotta, mutta vuoden loppupuolella niitä ei ollut enää saatavissa.

Työtuvan valmisteista olivat etenkin riepumatot kovin haluttuja ja vaikuttivat pääasiallisimmin tapahtuneeseen myynnin nousuun. Matot valmistettiin suureksi osaksi tilaajien tarveaineista. Mattojen kysynnän johdosta hankittiin työtupaan vuoden kuluessa viidet uudet kangaspuut.

Touko- ja joulukuussa toimeenpannuissa myyjäisissä, jotka järjestettiin yhdessä köyhäinhuoltolautakunnan työtupien kanssa, myytiin työtuvan tuotteita yhteensä 113,702: 20 markan arvosta.

Määrärahan käyttö ja tilinpäätös. V:n 1935 talousarvioon myönnettiin naisten työtuvan osalle 465,900 markkaa, josta käytettiin 364,212: 85 markkaa ja säästöä jäi 101,687: 15 markkaa. Työtuvan omaisuuden arvo varattujen työtarpeiden, osittain lisääntyneen varaston ja hankitun lisäkaluston sekä lisääntyneiden saatavien johdosta nousi vuoden kuluessa 161,876: 30 markkaa, joten työtuvan varsinainen tappio, ottamalla huomioon hallin tuottama voitto 7,975: 20 markkaa teki 202,336: 55 markkaa oltuaan v. 1934 330,469: 10 markkaa.

Myönnettyä määrärahaa lukuunottamatta työtuvalla oli kertomusvuonna tuloja 2,027,747: 60 markkaa, edellisenä vuonna 1,691,126: 80 markkaa; menot, työtarpeiden hankinta mukaanluettuna, tekivät 2,347,004: 20 markkaa, joten tulot olivat 86.4 % kokonaismenoista, edellisenä vuonna 81.1 %.

Työtuvan varat joulukuun 31 p:nä 1935 laadittujen inventaarioluetteloiden mukaan olivat 1,370,302: 65 markkaa.

Työtuvan tappio v. 1935 nousi 210,311: 75 markkaan. Jos siitä vähennetään hallin voitto, 7,975: 20 markkaa, jää varsinaiseksi tappioksi 202,336: 55 markkaa. Varoja lisääntyi 161,876: 30 markkaa.

Seuraavassa yhdistelmässä esitetään yksityiskohtaisempia tietoja työtuvan tuloista ja menoista kertomusvuonna:

Tulot.	Smk.	Menot.	Smk.
Kaupungin myöntämä määräraha	364,212: 85	Työ- ja kesälomapalkat	860,008: 25
Tuloja tehdyistä töistä:		Johto- ja henkilökunnan palkat	298,091: —
kaupungin sairaaloille ..	148,337: 05	Sairausavustuksia	10,579: 25
køyhäinhoitolaitokselle ..	95,825: 85	Vuokrat	45,900: —
kansakouluille	356,425: 25	Sähkö	31,806: —
muille kaupungin laitoksille	145,020: 50	Halkokulut	5,210: —
puolustusministeriölle ..	56,944: 45	Siivous	2,920: 30
suojeluskunnalle	34,548: —	Kaluston osto ja kunnossapito	22,085: 10
yksityisille sairaaloille ..	7,920: 25	Työainekustannukset	992,664: —
valtion sairaaloille	62,896: 15	Mallienvuokra	4,377: 75
muille valtion laitoksille ..	10,391: 50	Ilmoitus-, lähetys- y. m. s. kulut	23,429: 15
yksityisille laitoksille ja henkilöille	107,953: 90	Hyvityksiä	36,915: 25
käteisiä	468,581: 30	Hallin menot	3,500: —
Vuosialennusta	48,981: —	Sekalaiset menot	17,593: 15
Myyntiainan myynti	252,336: 20	Tilisaatavia	36,881: 25
Hallin myynti	231,586: 20		
Yhteensä 2,391,960: 45		Yhteensä 2,391,960: 45	

Tasetili osoitti seuraavat numerot:

Varat.	Smk.	Velat.	Smk.
Saatavia	54,089: —	Hätäapukomitealta nostettu v. 1918—1922 30/6	3,345,567: 96
Varasto:		Rahatoimistolta nostettu v. 1932 1/7—1934	6,100,943: 57
työtuvassa	514,390: 30	v. 1935 nostettu	364,212: 85
hallissa	134,256: —		
myyntiainassa	124,788: 75		
Kalusto:			
työtuvassa	507,826: —		
kansliassa	34,952: 60		
Tappio:			
edellisiltä vuosilta	8,238,085: 18		
v. 1935	202,336: 55		
Yhteensä 9,810,724: 38		Yhteensä 9,810,724: 38	

Työtuvan alaosa. Siitä syystä, että työnvälitystoimistoon ilmoitautuneista työntekijöistä suurin osa oli yli 45 vuotiaita, joille ei voitu järjestää valtion apurahan saamiseksi asetettujen ehtojen edellyttämiä ammattikursseja, esitti johtokunta kaupunginhallitukselle työtupaan järjestettäväksi alaosaan edellä mainittuja vanhempia työttömiä naisia varten. Kaupunginhallitus hyväksyi työtuvan yhteyteen järjestettäväksi alaosaan, jonka toimintaa sekä kevät- että syyslukukaudella valaisevat lähemmin alla olevat tiedot.

Työntekijät. Alaosaan työntekijäin lukumäärä kunkin kuukauden alussa sekä heidän yhteenlaskettu työtuntimääränsä kunakin työkuukautena näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Työn- tekijöitä.	Työ- tunteja.		Työn- tekijöitä.	Työ- tunteja.
Tammikuu ¹⁾	163	12,774.5	Lokakuu ²⁾	23	318.5
Helmikuu	202	27,746.5	Marraskuu	35	6,328.5
Maaliskuu	201	26,513.5	Joulukuu	102	14,649.5
Huhtikuu	203	30,091.0			
			Yhteensä		118,422.0

¹⁾ Tammikuun 15 p:nä. — ²⁾ Lokakuun 28 p:nä.

Työpalkat. Työntekijäin päiväpalkka 6- tuntiselta työpäivältä oli aluksi 14 markkaa, mutta voitiin se korottaa työtaidon ja ahkeruuden perusteella 15 markkaan. Kaikkiaan maksettiin työpalkkoja 288,221 markkaa, mikä määrä jakautui eri kuukausien kesken seuraavasti:

		Maksettuja työpalkkoja, Smk. Kaikkiaan, Keskimäärin tunnilta.		Maksettuja työpalkkoja, Smk. Kaikkiaan, Keskimäärin tunnilta.	
Tammikuu	30,037: 40	2: 35	Lokakuu	.. 743: 20 2: 33
Helmikuu	65,500: 60	2: 36	Marraskuu	.. 14,766: — 2: 33
Maaliskuu	65,725: 25	2: 48	Joulukuu	.. 35,433: 80 2: 42
Huhtikuu	76,014: 75	2: 53	Koko vuosi 288,221: — 2: 43	

Koska työtuvan alaostastolla työskenteli enimmäkseen vanhoja naisia, jotka pystyivät vain yksinkertaiseen ompelutyöhön, leikattiin ja ommeltiin siellä pääasiassa matonkuteita; mikäli työntekijät pystyivät, suoritettiin tilaustöitä.

Huoneisto-olot. Alaostaston toimintaa varten vuokrattiin vuoden alkupuoleksi huoneisto Meritullinkadun 1:stä; loppupuolen vuotta alaostasto toimi työtuvan yhteydessä Suvilahdenkadun 4:ssä, josta kaupungin sähkölaitos antoi sopivan huoneen käytettäväksi.

Määrärahat, menot ja tulot käyvät selville alla olevasta taulukosta:

Alaostaston toiminta- paikka.	Alaostaston toiminta- aika.	Osan- ottajien luku- määrä.	Myönnetty määräraha, Smk.	Bruttomenot, Smk.	Tulot, Smk.	Nettomenot, Smk.
Meritullink. 1.	$\frac{15}{1} - \frac{30}{4}$	200	287,000: —	290,888: 60	25,155: —	265,733: 60
Suvilahdenk. 4.	$\frac{28}{10} - \frac{31}{12}$	400	86,500: —	69,625: 90	5,044: 35	64,581: 55
Yhteensä			373,500: —	360,514: 50	30,199: 35	330,315: 15

Säästöä jäi määrärahasta 43,184:85 markkaa.

Ammattikurssit. Tammikuun 22 p:n ja toukokuun 31 p:n välisenä aikana toimeenpantiin ammattikurssit ompelussa. Kurssit suunniteltiin n. 50 henkilölle, mutta osanottajia oli vain 23.

Kurssilaisten lukumäärä kunkin kuukauden alussa sekä heidän yhteenlaskettu työtuntimääränsä jokaisen työkuukauden alussa selviää seuraavasta:

	Kurssi- laisia.	Työ- tunteja.		Kurssi- laisia.	Työ- tunteja.
Tammikuu ¹⁾	3	36.0	Huhtikuu	23	3,206.5
Helmikuu	16	2,012.0	Toukokuu	19	2,654.0
Maaliskuu	18	2,627.5	Yhteensä 10,536.0		

Työpalkat. Kurssilaisille maksettiin 6-tuntiselta työpäivältä palkkaa 14 markkaa, mutta voitiin se myöskin korottaa 15 markkaan. Kaikkiaan suoritettiin työpalkkoina 25,722: 50 markkaa, mikä summa jakautui eri työkuukausien kesken seuraavasti:

¹⁾ Tammikuun 25 p:nä.

	Maksettuja työpalkkoja, Smk.			Maksettuja työpalkkoja, Smk.	
	Kaikkiaan.	Keskimäärin tunnilta.		Kaikkiaan.	Keskimäärin tunnilta.
Tammikuu	84: —	2: 33	Huhtikuu ..	7,915: 95	2: 47
Helmikuu	4,751: 65	2: 36	Toukokuu ..	6,598: 65	2: 49
Maaliskuu	6,372: 25	2: 43			
			Koko vuosi	25,722: 50	2: 44

Ammattikurssien kalustojen arvo joulukuun 31 p:nä 1935 oli 73,696: 85 markkaa ja jäljellä olevain tavarain arvo 7,651: 50 markkaa eli yhteensä 81,344: 35 markkaa.

Määrärahat, menot ja tulot. Kurssveja varten käytettävissä oleva määräraha nousi 83,000 markkaan, bruttomenoja oli 50,353: 30 markkaa ja tuloja kertyi 7,771: 55 markkaa, joten nettomenot nousivat kaikkiaan 42,581: 75 markkaan ja säästöä kurssivaroista jäi 40,418: 25 markkaa.

Yksityiskohtainen selostus kurssien toiminnasta ja taloudesta annettiin rahatoimistolle, joka sai nostaa kaupungille kurssista myönnetyn valtionavun, 17,212: 85 markkaa.

Muut kurssit. Edellisten kurssien lisäksi järjestettiin kotitalouslautakunnan toimesta talouskurssit kotiapulaisiksi aikoville. Lisäksi johtokunta esitti kaupunginhallitukselle myöskin kutomakurssien toimeenpanoa, mutta asia raukesi.

Loppukatsaus. Työtuvan toiminta sujui kertomusvuonna menestyksellisesti ja sen kaupungille tuottama tappio oli pienempi kuin aikaisempina vuosina. Naisten työtuvan toiminnalla oli edelleenkin huomattava merkitys työttömien naisten ansiomahdollisuuksien parantamisessa sekä heidän ammattitaitonsa kohottamisessa.

Työtupien edustajakokous. Koska useissa maamme suurimmissa kaupungeissa ja asutuskeskuksissa naisten työttömyyden vastustamiseksi perustettujen työtupien ja -kotien sekä niiden yhteyteen järjestettyjen ammattikurssien kesken ei aikaisemmin ollut ollut juuri minkäänlaista kosketusta, ehdotti Helsingin kaupungin naisten työtupien johtokunta työtupien edustajakokouksen järjestämistä Helsinkiin. Edustajakokous pidettiin Helsingin kaupungintalolla maaliskuun 15—16 p:nä. Kokouksessa oli edustettuna sosialiministeriö sekä 13 työtupaa eri puolilta maata.

Kokouksessa pidettiin useita alustuksia sekä käsiteltiin työtupia ja ammattikursseja koskevia kysymyksiä; etenkin koetettiin valaista valtion mainittuun toimintaan kohdistamia osallistumisehtoja. Kokouksen jälkeen lähetettiin kaikille siihen osallistuneille työtuville jäljennökset pöytäkirjoista alustusliitteineen.

Työtupien edustajakokous oli monessa suhteessa merkitsevä sekä lujitti työtupien keskinäistä yhteistoimintaa; kokouksessa lausuttiinkin se toivomus, että työtupien toiminnan edelleen kehittyessä järjestettäisiin vastaisuudessakin tällaisia kokouksia.